

ЗАТВЕРДЖЕНО
Наказ Міністерства освіти і науки,
молоді та спорту України
29 березня 2012 року №384
(у редакції наказу Міністерства
освіти і науки України
від 05 червня 2013 року №683)

Форма № Н – 3.03

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
МІСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА імені О. М. БЕКЕТОВА**

ПРОГРАМА
ВАРІАТИВНОЇ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ЕКОЛОГІЯ»

підготовки бакалавр
напряму 6.030601 – Менеджмент

Харків
ХНУМГ
2014 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО:

Харківським національним університетом міського господарства
імені О. М. Бекетова

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ:

М. В. Кубатка

Обговорено та рекомендовано до затвердження Науково - методичною
радою факультету менеджменту за напрямом підготовки 6.030601 –
«Менеджмент».

Протокол № 1 від «27» серпня 2013 року.

Вступ

Предметом вивчення навчальної дисципліни є закономірності взаємодії елементів природних екологічних систем та соціосистем від глобального до локального рівнів, виробничі відносини між людьми в процесі використання природних ресурсів.

Міждисциплінарні зв'язки:

Безпека життєдіяльності.

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. Роль екологічної сфери у структурі господарства та її взаємозв'язок з матеріальним виробництвом і невиробничою сферою

2. Основи управління, контролю та господарський механізм природокористування.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета викладання дисципліни полягає у вивченні закономірностей взаємодії суспільства з навколишнім природним середовищем для забезпечення конструктивного природокористування; надання комплексу еколого-економічних знань, формування умінь і навичок з екологічної орієнтації, ефективного впровадження природоохоронних заходів.

Результатом вивчення дисципліни є: формування цілісного уявлення та знань про основні закони, поняття і закономірності екологічних процесів; основи управління раціонального природокористування та основні напрямки заходів з охорони навколишнього середовища від забруднень; уміння оцінювати природні та антропогенні фактори, що діють на біосферу; уміння розв'язувати проблеми в управлінні раціонального природокористування та вміння застосовувати основні напрямки заходів з охорони навколишнього середовища від забруднень; уміння здійснювати контроль господарського механізму природокористування.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 72 години / 2,0 кредитів ECTS.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Роль екологічної сфери у структурі господарства та її взаємозв'язок з матеріальним виробництвом і невиробничою сферою.

Тема 1. Теоретичні основи екології.

Предмет, завдання, методи та структура сучасної екології. Вчення Вернадського В.І. про біосферу. Закони біосфери. Організм і середовище. Екологія популяцій. Угрупування та екосистеми.

Тема 2. Роль екологічної сфери у структурі господарства та її взаємозв'язок з матеріальним виробництвом і невиробничою сферою.

Роль екологічної сфери у національному господарстві України. Екологічні проблеми промислового-енергетичного комплексу. Екологічні

проблеми агропромислового комплексу. Екологічні проблеми невиробничої сфери. Транспорт і довкілля.

Тема 3. Екологічна безпека життєдіяльності якістю природного середовища.

Пріоритети екологічної безпеки. Гарантії екологічної безпеки. Стандартизація і нормування якості навколишнього природного середовища

Тема 4. Соціологічні проблеми урбанізації та охорона здоров'я

Соціально-екологічні проблеми урбанізації. Вплив урбанізації на стан повітря, ґрунту та водних об'єктів. Геоекоекологічні проблеми великих міст. Урбанізація і здоров'я населення. Система охорони здоров'я України.

Змістовий модуль 2. Основи управління, контролю та господарський механізм природокористування

Тема 5. Законодавчі функції управління

Цілі та завдання управління в галузі природокористування.

Структура екологічного законодавства України. Конституційні основи та загальні засади екологічного законодавства і права України. Відповідальність за порушення природоохоронного законодавства. Законодавчі функції управління.

Тема 6. Методологічні підходи до управління природокористуванням

Господарський механізм природокористування. Адміністративні та економічні методи управління природокористуванням. Методи визначення економічних збитків від антропогенного впливу на довкілля. Економічні методи регулювання охорони навколишнього середовища. Соціально-економічна оцінка стану навколишнього середовища. Основні підходи до економічної оцінки природних ресурсів. Принципи плати за використання природних ресурсів.

Тема 7. Фінансовий механізм природоохоронної діяльності

Організація системи фінансування природоохоронних заходів. Екологічне оподаткування. Фінансові методи стимулювання природоохоронної діяльності

Тема 8. Екологічний контроль, його об'єкти і форми

Екологічний контроль: визначення, функції, завдання, мета. Форми екологічного контролю. Об'єкти та суб'єкти екологічного контролю. Державний екологічний контроль. Громадський екологічний контроль. Виробничий екологічний контроль.

Тема 9. Екологічний моніторинг

Екологічний моніторинг та його види. Організаційна структура державного екологічного моніторингу в Україні.

Тема 10. Екологічний менеджмент. екологічний маркетинг. Екологічне страхування. Екологічний аудит.

Екологічний менеджмент. екологічний маркетинг. Екологічне страхування. Екологічний аудит.

3. Рекомендована література

1. Царенко О.М. Основи екології та економіка природокористування: курс лекцій. : практикум: навчальний посіб. / О.М. Царенко, О.О. Несветов, М.О. Кадацький – Суми, 2006. – 592 с.
2. Бойчук Ю.Д. Основи екології : підручник/ Ю.Д. Бойчук, М.В. Шульга, А.К. Запольський, А.І. Салюк, К.М. Ситника (ред.). – 2-ге вид., допов і перероб. – К.: Вища шк., 2004. – 384 с.
3. Дорогунцов С.І. Екологія : підручник / С.І. Дорогунцов, К.Ф. Коценко, М.А. Хвесик та ін. – К.: КНЕУ, 2005. — 371 с
4. Стольберг Ф.В. Экология города : учебник / Ф.В. Стольберг. – К.: Либра, 2000. – 464с.
5. Джигирей В.С. Основи екології та охорона навколишнього природного середовища : навчальний посіб / В.С. Джигирей – Львів: Афіша, 2004. – 272 с.
6. Федоренко О.І. Основи екології : підручник / О.І. Федоренко., О.І. Бондар, А.В. Кудін – К.: Знання, 2006.- 543 с.
7. Банников А.Г. Основы экологии и охрана окружающей среды : учебник / А.Г. Банников, А.К. Рустамов, А.А. Вакулин (ред.) – М.: Колос, 1999. – 304 с.
8. Семенова В. Ф. Екологічний менеджмент : навч. посіб. / В. Ф. Семенова, О. Л. Михайлюк (ред.) – К.: Знання, 2006. – 366 с.
9. Шевчук В. Я. Екологічне управління : підручник / В. Я. Шевчук, Ю. М. Саталкін, Г. О. Білявський – К.: Либідь, 2004. – 432 с.
10. Мельник Л. Г. Екологічна економіка : підручник / Л. Г. Мельник – Суми: ВТД “Університетська книга”, 2006. – 367 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання – залік.

5. Засоби діагностики успішності навчання – комплекти тестових завдань для модульних робіт, індивідуальні завдання, теми для контрольної роботи.

Примітки:

1. Програма нормативної навчальної дисципліни визначає місце і значення навчальної дисципліни, її загальний зміст та вимоги до знань і вмінь. Програма нормативної навчальної дисципліни є складовою державного стандарту вищої освіти. Програма вибіркової навчальної дисципліни розробляється вищим навчальним закладом.

2. Програма навчальної дисципліни розробляється на основі освітньо-професійної програми.

3. Форма призначена для складання робочої програми навчальної дисципліни.

4. Формат бланка А4 (210×297 мм.).

Навчальне видання

Програма варіативної навчальної дисципліни

«Екологія»

підготовки бакалавр

напряму 6.030601 – Менеджмент

Розробник: КУБАТКА Марина Володимирівна

В авторській редакції

Комп'ютерне верстання: *Ю. Ю. Конюшенко*

План 2013, поз. 457 а

Підп. до друку 15.01.2014 р.

Друк на ризографі

Тираж 1 пр.

Формат 60x84/16

Ум. друк. арк. 0,2

Зам. № 9689

Видавець і виготовлювач:

Харківський національний університет
міського господарства імені О. М. Бекетова,
вул. Революції, 12, Харків, 61002

Електронна адреса: rectorat@kname.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи:

ДК № 4705 від 28.03.2014 р.